

Ministerul Dezvoltării
Economice și Digitalizării
al Republicii Moldova

Nr. 09-719

din 06.03.2024

PARLAMENTUL
REPUBLICII MOLDOVA
info@parlament.md

GUVERNUL
REPUBLICII MOLDOVA
cancelaria@gov.md

Cu referire la prevederile art. 12³ alin. (2) lit. a) din Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, prezentăm raportul generalizat pentru anul 2023.

Anexe - 15 file.

Secretar de Stat

Digitally signed by Arpintin Veronica
Date: 2024.03.27 20:17:23 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Veronica ARPINTIN

Ex.: Cezar Iliș,
Tel. (022) 250-635
e-mail: cez.ar.iliș@mded.gov.md

Piața Marii Adunări Naționale nr. 1, Chișinău, MD-2033, tel. +373-22-250-625,
E-mail: secretariat@mded.gov.md Pagina web: www.mded.gov.md

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	836
"28"	03
Ora	2024

RAPORTUL¹
vizând implementarea Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin
autorizare a activității de întreprinzător pentru în anul 2023 de către
autoritățile de licențiere

Pe parcursul anului 2023 implementarea politicii statului în domeniul licențiere a fost efectuată de 7 autorități de licențiere stabilite prin lege:

Agencia Servicii Publice (ASP);
Banca Națională a Moldovei (BNM);
Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF);
Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (ANRE);
Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații
Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI);
Consiliul Audiovizualului (CA);
Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale (AMDM).

Autoritățile de licențiere, în perioada de referință, au asigurat îndeplinirea atribuțiilor de reglementare prin licențiere: - eliberarea licențelor; - gestionarea dosarelor de licențiere și a registrelor de licențe; - monitorizarea respectării de către titularii de licențe a condițiilor de licențiere în corespundere cu principiile de bază ale acestora.

Evidențiem că, potrivit datelor autorităților de licențiere, la situația de la 31 decembrie 2023 – 2907 titulari de licență (a se vedea anexa nr.1 la Raport).

Ponderea licențelor valabile la situația de la 31 decembrie 2023 raportate de autoritățile de licențiere se prezintă astfel:

Autoritățile de licențiere	Licențe valabile	Raportat la numărul total al licențelor valabile, %
În total inclusiv:	2907	100
ASP	1066	36.67
BNM	595	20.47
CNPF	13	0.45
ANRE	401	13.79
ANRCETI	386	13.28
CA	115	3.95
AMDM	331	11.39

Evoluția numărului licențelor valabile pentru genurile de activitate supuse reglementării prin licențiere de către toate autoritățile de licențiere în perioada anilor 2021 – 2023 este prezentată în anexa nr.2 la Raport.

¹ Raportul a fost elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în baza informației parvenite de la autoritățile de licențiere în limita competențelor funcționale.

Din numărul total de licențe eliberate în anul 2023 de toate autoritățile de licențiere pentru genurile de activitate licențiate, circa 69,32 % reprezintă genuri de activitate, după cum urmează:

Denumirea genului de activitate	Licențe valabile	Raportat la numărul total al licențelor eliberate în I semestru al 2023, %
1. Metale prețioase	443	15.24
2. Utilizarea canalelor sau frecvențelor radio și/sau a resurselor de numerotare în scopul furnizării rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice	386	13.28
3. Activitatea farmaceutică	331	11.39
4. Activitatea unităților de schimb valutar	296	10.18
5. Activități în domeniului asociațiilor de economii și împrumut	216	7.43
6. Importul și comercializarea cu amănuntul a carburanților (benzina, motorina și gazul lichefiat)	205	7.05
7. Producție alcoolică autohtonă	138	4.75

În sectorul energetic numărul de licențe valabile în anul 2023 a constituit 401 licențe, inclusiv pentru desfășurarea activităților pe piața energiei electrice – 87 licențe; pe piața gazelor naturale – 51 licențe; importul și comercializarea cu amănuntul a carburanților (benzina, motorina și gazul lichefiat) – 205; pe piața energiei termice – 10 licențe; pentru serviciile apă și canalizare – 44; producerea energiei electrice din surse regenerabile – 4 licențe.

În domeniul comunicațiilor electronice și tehnologiei informației se eliberează o singură licență care consolidează mai multe genuri de activitate recente - utilizarea canalelor sau frecvențelor radio și/sau a resurselor de numerotare în scopul furnizării rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice, numărul licențelor valabile constituie 386.

În sectorul bancar numărul de licențe valabile la 31 decembrie 2023 a constituit 595 licențe, dintre care licențe pentru activitatea băncilor – 11 și pentru activitatea unităților de schimb valutar (altele decât băncile) – 296 licențe; pentru desfășurarea activității profesioniste pe piața asigurărilor – 59; activitatea de prestare a serviciilor de plată etc. – 3; activitatea de emitere de monedă electronică – 6; pentru activitatea asociațiilor de economii și împrumut – 216; pentru activitatea Biroului istoriilor de credit – 4

În domeniul pieței financiare nebancare în pentru desfășurarea activității profesioniste pe piața de capital – 13; De menționat că, la genul de activitate de gestiune a activelor fondurilor nestatale de pensii nu a fost eliberată nici o licență.

Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale eliberează licența pentru un singur gen de activitate - **activitatea farmaceutică**. Acest gen de licență este deținut de 331 titulari.

Referitor la taxa pentru licență

Suma taxelor colectate pentru eliberarea/prelungirea și reperfectarea licențelor, în perioada raportată au constituit 30441,29 mii lei.

Ponderea predominantă a taxelor colectate în perioada abordată îi revine Agenției Servicii Publice– 86,37 % și Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică – 8,16 %.

Controlul în domeniul licențierii

În perioada de referință, în cadrul monitorizării activității titularilor de licență, autoritățile de licențiere au efectuat 167 controale/monitorizări de respectare a condițiilor stabilite prin legi la desfășurarea activităților licențiate, dintre care 120 controale/monitorizări planificate și 47 controale/monitorizări inopinate. Din numărul total ale controalelor/monitorizărilor efectuate, ponderea cea mai mare îi revine Băncii Naționale a Moldovei circa 70,06 %.

În acest context, expunem în continuare datele analitice referitor la controalele efectuate de către autoritățile de licențiere.

Agencia Servicii Publice

În conformitate cu prevederile art. 124 alin. (1) lit. a) și Anexei nr. 1 la Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, ASP este autoritate de licențiere, care la situația din 31.12.2023, gestionează 13 tipuri de licență.

Referitor la activitatea de control planificat și inopinat, asupra respectării de către titularii de licență a condițiilor de licențiere, evocăm că, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2¹) din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/instituțiile publice stabilite în anexa la legea precitată, în limitele corespunzătoare. Subsecvent, întrucât ASP nu se regăsește în lista autorităților din anexa menționată, efectuarea controalelor de orice natură, depășește cadrul de competență al ASP. Cu toate acestea, la gestiunea unor tipuri de licență, cum ar fi metale prețioase, fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice, colectarea deșeurilor de metale feroase și neferoase, circulația armelor cu destinație civilă, gestionarea cazinourilor, prin solicitarea verificării corespunderii condițiilor de activitate a solicitanților de licență, ASP, prin intermediul Departamentului înregistrare și licențiere a unităților de drept, colaborează cu: Inspectoratul pentru Protecția Mediului; Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor; Serviciul Fiscal de Stat; Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor; Serviciul Vamal; Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene; Serviciul de Informații și Securitate; Inspectoratul de Stat al Muncii.

În aceeași ordine de idei, pe parcursul anului 2023, ASP nu a recepționat sesizări privind încălcarea de către titular de licență a condițiilor de licențiere.

Banca Națională a Moldovei

În ceea ce privește **aspectele aferente activității băncilor licențiate**, pe parcursul anului 2023 au fost efectuate 6 controale tematice pe teren planificate la bănci licențiate.

De asemenea, pe parcursul anului 2023 au fost aprobate Hotărâri ale Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei aferent controalelor tematice efectuate în anul 2022 (asupra activității a 2 bănci licențiate) și controalelor tematice efectuate în anul 2023 (asupra activității a două bănci licențiate).

Ca urmare au fost aplicate 11 sancțiuni sub formă de avertisment scris, la 3 bănci și la 6 membri ai Consiliului și la 2 membri ai Organului executiv din cadrul unei bănci.

În general, încălcările și deficiențele identificate în cadrul controalelor efectuate se referă la:

- încălcări ale legislației și ale actelor normative ale BNM;
- nerespectarea unor măsuri dispuse de BNM;
- încălcări ale reglementărilor interne ale băncii;
- neorganizarea pe deplin a activității în conformitate cu regulile unei practici bancare prudente și sănătoase;
- nesupravegherea pe deplin a implementării unui cadru riguros de administrare a activității;
- nerealizarea tuturor atribuțiilor ce revin funcțiilor de control intern, cum ar fi neverificarea de către auditul intern a tuturor proceselor de audit;
- evaluarea insuficientă și neasigurarea calității scenariilor de stres utilizate în cadrul exercițiului de testare la stres;
- încălcarea cerințelor minime pentru Sisteme Informaționale și de Comunicare ale băncilor, inclusiv cu privire la gestiunea riscului de tehnologie a informației și a comunicațiilor.

Concomitent, pe parcursul anului 2023 au fost efectuate următoarele controale din oficiu:

- au fost elaborate și expediate rezultatele procesului de supraveghere și evaluare a activității (SREP) pentru anul 2022 la 8 bănci. De asemenea, pe parcursul anului 2023 au fost aprobate 11 Hotărâri ale Comitetului Executiv al BNM aferente rezultatelor procesului de supraveghere și evaluare a activității băncilor pentru anul 2020 și pentru anul 2021.
- un control inopinat din oficiu aferent respectării de către o bancă a prevederilor legislației în vigoare și a reglementărilor interne în domeniul remunerării, care s-a finalizat cu aplicarea de sancțiuni sub formă de amendă pentru 4 membri ai Consiliului băncii.

În general, încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor din oficiu se referă la:

- cadrul de administrare a activității băncii, inclusiv organizarea și funcționarea organului de conducere, guvernanța internă, mecanisme de control intern, inclusiv funcțiile de control intern;
- procesul de evaluare a adecvării lichidității interne (ILAAP) și procesul intern de evaluare a adecvării capitalului băncii (ICAAP), inclusiv stres teste, practica de remunerare a angajaților, cadrul de control intern al băncilor, administrarea riscurilor bancare etc.

În ceea ce privește **supravegherea activității participanților profesioniști pe piața asigurărilor**, pe parcursul anului 2023 au fost efectuate 11 controale tematice din oficiu la participanții profesioniști pe piața asigurărilor, dintre care:

- 7 controale la 6 societăți de asigurare;
- 2 controale la 2 brokeri de asigurare și/sau reasigurare;
- 2 controale la 2 agenți bancassurance.

Din cele 11 controale desfășurate, 7 controale se aflau în derulare la data de 31.12.2023 (dintre care 5 controale la societăți de asigurare și 2 controale la brokeri de asigurare și/sau reasigurare).

Cu referire la rezultatele a 4 controale finalizate:

- 2 controale din oficiu s-au finalizat cu luarea unor măsuri de supraveghere sub formă de atenționare (față de 2 agenți bancassurance).
- 2 controale din oficiu s-au finalizat cu luarea de măsuri de supraveghere sub formă de emiterea unor prescripții privind înlăturarea încălcărilor (în adresa a 2 societăți de asigurare).

În general, încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor tematice se referă la acoperirea de către societățile de asigurare cu active a rezervelor tehnice și a cerinței de capital minim și modalitatea de încheiere a contractelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (RCA) internă și externă.

În ceea ce privește aspectele aferente **supravegherii activității unităților de schimb valutar**

În conformitate cu prevederile art. 62 din Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară, BNM efectuează controale asupra activității unităților de schimb valutar.

Astfel, pe parcursul anului 2023 au fost efectuate 51 de controale la unitățile de schimb valutar (altele decât băncile). În rezultatul controalelor desfășurate, BNM a dispus sancționarea cu amendă a 14 unități de schimb valutar și sancționarea cu avertisment a 10 unități de schimb valutar. De asemenea, pentru 7 unități de schimb valutar a fost dispusă sancțiunea de suspendare a activității, iar pentru 1 unitate a fost dispusă retragerea licenței.

În general, încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor se referă la:

- neasigurarea menținerii/păstrării mijloacelor bănești circulante, formate din aporturile bănești în capitalul social la nivelul stabilit de legislație;
- refuzul accesului echipei de control în incinta unității de schimb valutar, în vederea efectuării controlului;
- raportarea cu întârziere la BNM a raportului lunar privind tranzacțiile efectuate;
- raportarea cu erori/neraportarea/modificarea informației privind cursurile zilnice de cumpărare și vânzare a principalelor valute străine stabilite;
- lipsa delimitării încăperii sucursalei de alte încăperi de serviciu sau încăperi auxiliare;
- neafișarea informației necesare la loc vizibil pentru persoane fizice;
- utilizarea formularelor neactualizate/neconforme;
- încălcări aferente neînștiințării BNM cu privire la modificarea datelor prezentate la licențiere;
- divergență între soldurile mijloacelor bănești efectiv disponibile în incinta casei de schimb valutar și valoarea operațiunilor înregistrate în formularele

documentelor stabilite de BNM pentru efectuarea operațiunilor de schimb valutar în numerar cu persoane fizice;

- lipsa certificării de către administrator a copiilor documentelor/informațiilor afișate în unitatea de schimb valutar;
- lipsa înregistrărilor video aferente activității de schimb valutar în numerar cu persoane fizice, etc.

De asemenea, în cadrul controalelor efectuate, la unele case de schimb valutar au fost depistate discrepanțe între soldurile mijloacelor bănești efectiv disponibile în incinta casei de schimb valutar și datele din documentele fiscale de totalizare înregistrate și generate de echipamentul de casă și control. În acest context a fost informat Serviciul Fiscal de Stat (cu anexarea copiilor documentelor relevante) în conformitate cu prevederile legale. Serviciul Fiscal de Stat a comunicat că vor fi efectuate controale fiscale la casele de schimb valutar vizate.

În ceea ce privește aspectele aferente activității de prestare a serviciilor de plată de către societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale, precum și activității de emitere de monedă electronică și de prestare a serviciilor de plată de către societățile emitente de monedă electronică

Pe parcursul anului 2023, BNM a efectuat 5 controale planificate la prestatorii de servicii de plată nebancari² conform prevederilor Legii nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. În anul 2023 au fost aplicate 3 sancțiuni sub formă de avertisment și 2 sancțiuni sub formă de amendă prestatorilor de servicii de plată nebancari.

Încalcări și deficiențele constatate la controalele desfășurate în anul 2023 țin de:

- neinformarea/informarea cu întârziere a BNM privind modificările survenite la informația cu privire la administratorii unor agenți de plată/a sucursalelor;
- prezentarea cu întârziere la BNM a rapoartelor de audit extern privind auditul activității de prestare a serviciilor de plată și emitere a monedei electronice;
- contractele - cadru încheiate cu utilizatorii serviciilor de plată conțin prevederi contrare legislației în vigoare;
- lipsa protejării integrale a fondurilor primite de la utilizatorii serviciilor de plată;
- lipsa procedurilor interne privind depunerea și soluționarea reclamațiilor;
- lipsa evaluării trimestriale a creanțelor înregistrate;
- lipsa informării utilizatorilor serviciilor de plată despre comisioanele pe care aceștia trebuie să le plătească sau despre modificarea acestora;
- pagina web a prestatorului de servicii de plată nebancaar conținea informații neactualizate privind serviciile de plată oferite;
- neinformarea BNM privind încetarea/suspendarea activității în sistemele de remitere de bani, precum și începerea activității de efectuare/eliberare a remiterilor până la primirea confirmării din partea BNM, etc.

În cadrul realizării funcției de **supraveghere a băncilor, unităților de schimb valutar și a prestatorilor de servicii de plată nebancari**, BNM verifică și activitatea acestora prin prisma cerințelor Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea

² Societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică și furnizorii de servicii poștale licențiați conform Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică

și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și conform actelor normative ale BNM aferente acestui domeniu.

Pe parcursul anului 2023, în scopul supravegherii activității băncilor din perspectiva conformării cu cerințele de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului, a fost efectuat un control complex din oficiu la o bancă licențiată și un control complex pe teren la o bancă licențiată, care, pentru perioada supusă raportării, se consideră a fi în derulare³.

De asemenea, în baza abordării bazate pe risc, aferent unor tranzacții semnificative sau complexe, au fost efectuate 19 analize din oficiu, în rezultatul cărora au fost informate autoritățile competente (2 diseminări de informație).

Concomitent, în baza abordării bazate pe risc, aferent unor tranzacții semnificative sau complexe, au fost efectuate 2 controale din oficiu la un prestator de servicii de plată nebanca și 19 controale pe teren la unitățile de schimb valutar.

În rezultatul încălcărilor și deficiențelor constatate, BNM a aplicat la o bancă sancțiuni sub formă de avertisment scris.

Totodată, în rezultatul controalelor activității caselor de schimb valutar și hotelurilor, BNM a aplicat sancțiuni sub formă de prescripție față de 9 case de schimb valutar.

Încălcările și deficiențele identificate aferente domeniului prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului se referă în general la neinformarea Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor qs(SPCSB), în termenele stabilite, despre activitățile sau tranzacțiile suspecte; acțiuni insuficiente privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul său de activitate și neaplicarea abordării bazate pe risc, neactualizarea programului intern în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor finanțării terorismului etc.

În ceea ce privește aspectele aferente **supravegherii activității asociațiilor de economii și împrumut**

Începând cu data de 01.07.2023, în temeiul Legii nr. 178/2020 privind modificarea unor acte normative, BNM a preluat competențele, inclusiv de supraveghere, a asociațiilor de economii și împrumut de la Comisia Națională a Pieței Financiare. Astfel, pe parcursul semestrului II al anului 2023 au fost efectuate 4 controale inopinate la asociațiile de economii și împrumut.

Încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor desfășurate țin de:

- nerespectarea restricțiilor privind deținerea mărimii minime a rezervei instituționale;
- nerespectarea restricțiilor privind plasarea mărimii minime a lichidităților în Fondul Depunerilor de Economii;
- depășirea ponderii maxime a împrumuturilor cu termen expirat mai mult de 30 de zile în total portofoliu de împrumut;
- acceptarea depunerilor de economii (inclusiv prin prelungirea termenului contractual) cu încălcarea restricțiilor prevăzute în Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut;
- acordarea împrumuturilor cu încălcarea restricțiilor prevăzute în Normele de prudență financiară a asociațiilor de economii și împrumut;

³ Actul administrativ individual, care marchează finalizarea controlului, se va adopta de către Comitetul executiv al BNM în anul 2024.

- deținerea funcțiilor de administratori contrar restricțiilor prevăzute în Regulamentul cu privire la exigențele față de administratorii asociațiilor de economii și împrumut;
- nerespectarea clasificării și constituirii provizioanelor pentru pierderi din împrumuturi;
- nerespectarea cerințelor unei creditări responsabile față de membrii beneficiari de împrumut;
- nerespectarea limitei de 0,04% pe zi din valoarea totală a împrumutului acordat, stabilită pentru componenta „alte plăți”;
- nerespectarea cerințelor privind utilizarea unui software pentru ținerea contabilității, adaptat necesităților asociației, cu posibilități de întocmire a situațiilor financiare și rapoartelor specifice, de generalizare (consolidare) a informației financiare și de analiză a acesteia;
- nerespectarea atribuțiilor de către comisia de cenzori privind evaluarea organizării sistemului de control intern și de administrare a riscurilor în asociație;
- nerespectarea obligației asociației privind adresarea în instanța de judecată pentru rambursarea împrumutului și dobânzii aferente calculate, în termen de 30 zile calendaristice din data din care împrumutul și dobânda aferentă sunt expirate mai mult de 180 de zile, etc.

În ceea ce privește aspectele aferente supravegherii activității organizațiilor de creditare nebancară

Similar domeniului asociațiilor de economii și împrumut, competențele, inclusiv de supraveghere, au fost preluate în baza Legii nr. 178/2020 privind modificarea unor acte normative începând cu data de 01.07.2023. Remarcăm că, activitatea de creditare nebancară nu este supusă licențierii, astfel, potrivit art. 18 alin. (1) din Legea nr. 1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancară „Organizația de creditare nebancară este în drept să desfășoare activități de creditare nebancară doar după înregistrarea în Registrul organizațiilor de creditare nebancară autorizate, ținut de autoritatea de supraveghere în conformitate cu legislația cu privire la registre.”.

Astfel, pe parcursul semestrului II al anului 2023 au fost efectuate 2 controale inopinate la organizațiile de creditare nebancară (unul din oficiu și unul pe teren).

Încălcările și deficiențele constatate în cadrul controalelor desfășurate țin de:

- nerespectarea cerințelor cu privire la elaborarea și aprobarea regulamentelor interne privind prestarea serviciilor și privind cadrul de administrare a activității;
- nerespectarea cerințelor cu privire la publicarea informației pe pagina web oficială;
- nerespectarea cerințelor privind capitalul social minim prevăzut;
- nerespectarea cerințelor cu privire la publicarea și remiterea autorității de supraveghere a raportului de audit;
- neprezentarea documentelor confirmative autorității de supraveghere cu privire la corespunderea organului executiv cu prevederile legale;
- nerespectarea normelor de creditare responsabilă prin admiterea în procesul de creditare a depășirii nivelului maxim admis al gradului de îndatorare a consumatorilor;
- nerespectarea prevederilor în vigoare pe perioada suspendării activității de creditare nebancară.

De menționat că, pe parcursul anului 2023 nu au parvenit sesizări din partea instituțiilor cu funcții de reglementare și control, aferente încălcării condițiilor de licențiere de către titularii de licențe.

În ceea ce privește procesele judiciare în care a fost implicată BNM referitor la contestarea deciziilor de retragere sau de suspendare a licențelor, în anul 2023, în instanțele de judecată s-a aflat și se află în prezent la examinare un litigiu de judecată cu privire la contestarea unei hotărâri a Comisiei Naționale a Pieței Financiare prin care a fost retrasă licența de activitate a unei societăți de asigurare. Având în vedere transferul de la Comisia Națională a Pieței Financiare la BNM, începând cu 1 iulie 2023, a atribuției de reglementare și supraveghere a societăților de asigurare, în baza art. X alin. (16) al Legii nr.214/2023, BNM va deține în acel proces de judecată calitatea de copârât.

Comisia Națională a Pieței Financiare

La 3 iulie 2023 a intrat în vigoare Legea nr. 175/2023 pentru modificarea unor acte normative (competența Comisiei Naționale a Pieței Financiare în domeniul protecției consumatorilor de servicii financiare). Astfel, competențele de reglementare și supraveghere a pieței de asigurări și a sectorului asociațiilor de economii și împrumut a fost transferat către Banca Națională a Moldovei.

În acest sens, în conformitate cu prevederile Legii nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, autoritatea CNPF se extinde asupra persoanelor licențiate sau autorizate pe piața de capital, fondurilor de pensii facultative și administratorilor acestora.

În anul 2023 au fost efectuate 4 controale complexe planificate a activității desfășurate de participanții profesioniști la piața de capital, rezultate cu 4 decizii, potrivit cărora:

- a fost aplicată sancțiune sub formă de retragere a 2 certificate de calificare în domeniul valorilor mobiliare eliberate anterior administratorului (cu interzicerea activității pe piața de capital pentru o perioadă de 1 an) și contabilului-șef al companiei;
- a fost prescrisă conformarea activității pe piața financiară nebanară cu cerințele regulamentare și întreprinderea măsurilor de rigoare privind înlăturarea abaterilor reflectate în Actul de control și în Hotărâre în aspecte de organizare și funcționare a societății de investiții, norme de conduită a societății de investiții pe piața de capital, cerințe privind prevenirea și combaterea spălării banilor, cerințe privind respectarea condițiilor de raportare către CNPF, cu anexarea copiilor documentelor justificative, despre măsurile întreprinse în termene exacte;
- a fost sesizată Procuratura Generală pentru luare de atitudine, potrivit competenței, despre acțiunile Societății de investiții aferente unei tranzacții extrabursiere de vânzare-cumpărare a acțiunilor;
- a fost informat Serviciul Fiscal de Stat despre neconformitățile constatate în evidența contabilă a societății de investiții;
- a fost aplicată administratorilor Societăților de investiții sancțiuni contravenționale în mărime de 20 000 lei, ca rezultat al constatării abaterilor de la legislația în vigoare, urmare a controlului efectuat;
- a fost aplicată sancțiune sub formă de avertisment pentru nerespectarea prevederilor actelor normative specificate în decizie;

- a fost prescrisă conformarea activității pe piața financiară nebancaară cu cerințele regulamentare și întreprinderea măsurilor de rigoare privind înlăturarea abaterilor constatate aferente prestării unor servicii de custodie și consultanță, operării unor modificări în statut, respectării unor cerințe aferente funcției de audit intern, etc.

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică

Pe parcursul anului 2023 au fost finalizate 3 misiuni de control inițiate în trimestrul IV a anului 2022 și au fost inițiate alte 12 misiuni de control planificate privind controlul activității licențiate desfășurate de către titularii de licență: SA „Apă-Canal Chișinău”; SRL „Proalfa-Service”; SA „Servicii Comunale Florești”; SRL „Achira-Grup”; SA „Comgaz-Plus”; ÎM „Apă-Canal Dondușeni”; ÎM „Servicii Comunal-Locative” Orhei; SRL „Now Oil Retail”; SA „Furnizarea Energiei Electrice Nord”; ÎM a „Rețelelor și centralelor termice Comrat”; SRL „Gloria-Qvarc”; ÎCS „Premier Energy” SRL.

Totodată, a fost inițiat un control inopinat la titularul de licență SRL „Chișinău-gaz”.

Urmare a controalelor finalizate în perioada anului 2023, au fost constatate abateri de la cadrul normativ-legal, precum și alte informații relevante domeniului verificat.

În scopul asigurării calității rapoartelor de control, s-au petrecut ședințe de lucru atât cu reprezentanții entităților supuse controlului, cât și cu conducerea și specialiștii departamentelor din cadrul Agenției.

În rezultatul controalelor efectuate au fost emise hotărâri ale Consiliului de administrație al ANRE, cu indicarea încălcărilor stabilite și măsurile ce urmează a fi întreprinse de titularii de licență pentru corectarea acestora și neadmiterea lor pe viitor.

Totodată, pe marginea încălcărilor stabilite în cadrul controalelor efectuate la SRL „Get Premium”, SRL „Achira-Grup” și ÎM „Apă-Canal Dondușeni”, au fost inițiate proceduri de atragere la răspundere contravențională și remise Procuraturii Generale pentru examinare conform competenței materialele privind rezultatele controlului efectuat la SA „Apă-Canal Chișinău” și Serviciului de Informații și Securitate în cazul SRL „Chișinău-gaz”.

Procese judiciare în care a fost antrenată ANRE

Pe parcursul anului 2023, în cadrul ANRE s-au aflat în total 156 dosare judiciare, dintre care 39 dosare contravenționale și 117 cauze civile, și anume: dosare în ordinea contenciosului administrativ - 61; dosare contencioase - 5; dosare în care ANRE are calitatea de intervenient accesoriu/autoritate publică - 39; dosare penale în care ANRE are calitatea de parte civilă și parte vătămată - 2; cauze cu privire la insolvabilitatea agentului economic - 10.

Cu titlu de precizare, menționăm că pe parcursul perioadei de referință de către ANRE au fost inițiate două acțiuni legate de suspendarea licențelor titularilor din sectoarele reglementate și anume: SRL „Rotalin Gaz Trading” și SRL „Nordgaz Furnizare”, în ambele cazuri termenul de suspendare constituie o perioadă de 3 luni.

Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

În perioada de referință, ANRCETI a realizat controalele planificate/inopinate la furnizorii de rețele/servicii de comunicații electronice care sunt titulari de licențe de

utilizare a canalelor și/sau frecvențelor radio și titulari de licențe de utilizare a resurselor de numerotare.

Urmare a controalelor efectuate, s-au constatat următoarele încălcări:

- nerespectarea condițiilor autorizării generale;
- neprezentarea rapoartelor statistice și/sau prezentarea rapoartelor statistice cu date eronate;
- neprezentarea parametrilor de calitate.

Procedurile de control s-au finalizat prin emiterea prescripțiilor privind înlăturarea încălcărilor, fără aplicarea măsurilor restrictive (sanctiunilor contravenționale), având în vedere că titularii de licențe au înlăturat încălcările în termenii indicați.

În perioada anului 2023, ANRCETI nu a fost antrenată în procese judiciare care să aibă ca obiect procedurile de reglementare a activității de întreprinzător legate de eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității și retragerea licențelor din domeniul comunicațiilor electronice.

Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale

Pe parcursul anului 2023, în urma examinării sesizărilor parvenite de la instituția cu funcții de reglementare și control (Agenția Națională pentru Sănătate Publică), privind încălcarea de către titularii de licențe a condițiilor de licențiere, au fost emise 2 decizii de anulare a licențelor pentru activitate farmaceutică.

În urma adresărilor în contencios administrativ, instanțele de judecată au anulat 44 de decizii de refuz emise de Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, astfel a fost obligată să reperfecteze licențele pentru activitate farmaceutică, în temeiul art. 229 din Codul Administrativ al RM nr. 116/2018, prin care se stabilește caracterul obligatoriu al hotărârilor judecătorești.

Consiliul Audiovizualului

Consiliul Audiovizualului anul 2023 a fost concentrată pe următoarele paliere:

- eliberarea, prelungirea și reperfectarea licențelor de emisie;
- efectuarea controalelor privind respectarea condițiilor licenței de emisie, statuate de art. 25 al Codului serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018;
- activități legate de retragerea/suspendarea licențelor de emisie;
- organizarea concursurilor de acordare a frecvențelor radio și sloturilor din multiplex, în rezultatul cărora pot fi eliberate sau reperfectate licențe de emisie.

Potrivit prevederilor art. 84 alin. (3) al Codului, Consiliul Audiovizualului exercită controlul din oficiu, la sesizarea autorităților publice și ca urmare a petițiilor depuse de persoane fizice sau juridice. În temeiul normei legale menționate, în perioada de referință au fost efectuate 21 de controale, majoritatea în baza autosesizării membrilor Consiliului Audiovizualului, având ca obiect nerespectarea prevederilor legale privind:

- modificarea beneficiarilor efectiv/asociațiilor furnizorilor de servicii media fără acordul Consiliului Audiovizualului;
- întreruperea nemotivată a activității furnizorului de servicii media sau a distribuitorului de servicii media pentru o perioadă mai mare de 10 zile ori pentru mai mult de 30 de zile intermitente pe parcursul unui an calendaristic;
- difuzarea fără licență de emisie;

- modificarea elementelor de identificare a serviciului media audiovizual fără acordul Consiliului Audiovizualului.

În temeiul prevederilor art. 84 al Codului, ca rezultat al activității de control în domeniul respectării condițiilor de licență și adoptării deciziilor corespunzătoare, Consiliul Audiovizualului a aplicat amenzi furnizorilor de servicii media, cu sume cuprinse între 5 000 de lei și 30 000 de lei, potrivit pragurilor stabilite de Cod.

Pe parcursul anului 2023 Consiliul Audiovizualului a fost antrenat în 6 litigii legate de prelungirea/suspendarea/retragerea licențelor de e emisie și controalelor privind respectarea condițiilor de licențiere efectuate

Pe parcursul anului 2023, în urma depistării încălcărilor, admise de titularii de licență, autoritățile de licențiere în total au emis 81 prescripții, în urma cărora au fost suspendate – 295 licențe și retrase – 114 licențe. Din totalul prescripțiilor emise 59,26 % îi revin Băncii Naționale a Moldovei, iar Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică 32,1 %. Analizând structura prescripțiilor emise de autoritățile de licențiere pe domenii, se poate constata că, cele mai frecvente încălcări au fost înregistrate în activitatea unităților de schimb valutar 37 % din total.

Anexe: 1. Informație privind activitatea de licențiere pentru în anul 2023 - o filă;

2. Evoluția numărului licențelor valabile pentru genurile de activitate supuse reglementării prin licențiere de către toate autoritățile de licențiere pentru anii 2021 – 2023 - 2 file.

**Informație privind activitatea de licențiere
pentru în anul 2023**

Nr. d/o	Autoritatea de licențiere	Numărul de licențe în vigoare (valabile) potrivit situației la 31.12.2023	Licențe eliberate, preluate, reperfectate și taxa încasată				Licențe eliberat e prin SIA GEAP	Controale efectuate		Decizii de retragere a licenței		Decizii de suspendare a licenței		Prescripții emise
			total	inclusiv eliberate și prelu- gite	inclusiv reperfec- tate	taxa achitată, mii lei		planifi- cate	inopi- nate	Total/ inclusiv în baza cererii	Susținute de instanța de judecată	Total/ inclusiv în baza cererii	Susținute de instanța de judecată	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Agencia Servicii Publice	1066	516	360	156	26293,61	516	0	0	17/16	0/0	7/7	0/0	0
2.	Banca Națională a Moldovei	595	32	12	24	151,05	0	93	24	13/11	-	273/266	-	48
3.	Comisia Națională a Pieței Financiare	13	1	1	1	1000	-	4	-	2	-	1	-	7
4	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică	401	179	81	98	2482,545	179	12	1	25	0	2	2	26
5.	Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației	386	101	87	14	-	87	11	1	36	-	-	-	-
6.	Consiliul Audiovizualului	115	57	27	30	88,725	0	0	21	10/10	0	6/4	2	0
7.	Agencia Medicamentului și Dispozitivelor Medicale	331	573	27	546	425,36	186	-	-	11	0	6	0	0
Total		2907	1459	595	869	30441,29	968	120	47	114/37	0	295/277	4	81

Numărul licențelor valabile, potrivit situației din în anul 2023, comparativ cu situația în perioada anilor 2021 și 2022, raportate la genurile de activitate.

Nr. d/o	Denumirea genului de activitate	2021	2022	2023	Δ (%)	
					23/21	23/22
Agenția Servicii Publice						
1	Metale prețioase	444	436	443	-0,23	1,61
2	Producție alcoolică importată	67	74	75	11,94	1,35
3	Producție alcoolică autohtonă	149	149	138	-7,38	-7,38
4	Articole din tutun	61	62	59	-3,28	-4,84
5	Deșeuri de metale feroase și neferoase	103	105	104	0,97	-0,95
6	Armament și muniții	14	16	14	0,00	-12,50
7	Materiale explozibile	4	4	4	0,00	0,00
8	Articole pirotehnice	52	52	48	-7,69	-7,69
9	Magazinele duty-free	2	1	-	-	-
9 ¹	Magazinele, barurile și restaurantele duty-free la bordul navei	1	1	-	-	-
9 ²	Magazinele duty-free în port	0	0	-	-	-
10	Broker vamal	77	75	78	1,30	4,00
11	Protecția informației	16	10	11	-31,25	10,00
12	Întreținerea cazinourilor	2	2	2	0,00	0,00
13	Plasarea în câmpul muncii	99	83	86	-13,13	3,61
13 ¹	Tichete de masă	5	5	4	-20,00	-20,00
Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale						
1.	Activitatea farmaceutică	347	337	331	-4,61	-1,78
Banca Națională						
1.	Activitatea băncilor	11	11	11	0,00	0,00
2.	Activități profesioniste pe piața asigurărilor	55	57	59	7,27	3,51
3.	Activitatea unităților de schimb valutar	302	298	296	-1,99	-0,67
4.	Activitatea de prestare a serviciilor de plată de către societățile de plată, societățile emitente de monedă electronică, furnizorii de servicii poștale	2	3	3	50,00	0,00
5.	Activitatea de emitere de monedă electronică de către societățile emitente de monedă electronică	5	6	6	20,00	0,00
6.	Activități în domeniului asociațiilor de economii și împrumut	227	222	216	-4,85	-2,70
7.	Birou al istoriilor de credit	4	4	4	0,00	0,00
Comisia Națională a Pieței Financiare						
1.	Activități profesioniste pe piața de capital	15	15	13	-13,33	-13,33
2.	Activitatea de gestiune a activelor fondurilor nestatale de pensii	-	-	-	-	-
Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică						
1.	Importul și comercializarea cu amănuntul a carburanților (benzina, motorina și gazul lichefiat)	200	202	205	2,50	1,49
2.	Gaze naturale	54	53	51	-5,56	-3,77
3.	Energie electrică	56	71	87	55,36	22,54
4.	Energie termică	9	10	10	11,11	0,00
5.	Apa și canalizare	45	44	44	-2,22	0,00

6.	Producerea energiei electrice din surse regenerabile	3	4	4	33,33	0,00
Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației						
1.	Utilizarea canalelor sau frecvențelor radio și/sau a resurselor de numerotare în scopul furnizării rețelelor și/sau serviciilor de comunicații electronice	513	479	386	-24,76	-19,42
Consiliul Audiovizualului						
1.	Licență pentru activitatea de emisie pentru difuzarea serviciilor de programe pe cale radioelectrică terestră și/sau prin orice alte mijloace de telecomunicații decât cele radioelectrice terestre	132	128	115	-12,88	-10,16